

RAADSVOORSTEL

Zaaknummer: Z24-118075

Voorstel van: college van burgemeester en wethouders

Behandelend ambtenaar:

Serge Kaan
0618610262
s.kaan@amstelveen.nl
sociale samenleving

Datum: 19 november 2024

Portefeuillehouder: wethouder Herbert Raat

Onderwerp

Notitie mediabeleid "van lokale omroep naar streekomroep".

Raadsbesluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

De notitie mediabeleid vast te stellen en daarmee te besluiten:

1. de kansen van de nieuwe Mediawet te omarmen en de samenwerking in de streek te stimuleren;
2. de lokale omroep de ruimte te bieden om samen met de kwartiermaker van de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO) te komen tot een streekomroep die qua bedrijfsvoering en financiële randvoorwaarden past binnen de huidige mediabegroting en toekomstige plannen van het Rijk;
3. de huidige lokale omroep en de toekomstige streekomroep te verzoeken een gezamenlijk toekomstgericht plan te ontwikkelen, binnen de daarvoor gestelde kaders in de notitie mediabeleid.
4. De Mediaraad een pilot te laten uitwerken binnen het budget van het Mediafonds, waarbij de besluitvorming over (een structureel) vervolg voor 2027 en daarna, wordt betrokken bij de integrale afweging bij de perspectiefnota 2026;
5. aan de Mediaraad in 2025 € 25.000 beschikbaar te stellen voor een pilot om te stimuleren dat lokale media aansluiting zoeken bij de nieuwsbehoefte van nieuwe generatie nieuwsgebruikers.

Samenvatting

Voor u ligt de notitie Mediabeleid "van lokale omroep naar streekomroep". In deze notitie beschrijven wij de uitgangspunten van ons Mediabeleid. In het initiatiefvoorstel d.d. 19 juni 2024 'Versterking lokale publieke omroep' vraagt de raad het college toekomstig mediabeleid te formuleren. De gemeenteraad wenst daarnaast dat in dit beleid – in samenspraak met de lokale publieke omroep - voorstellen worden gedaan voor een toekomstbestendige inrichting van de lokale omroep, inclusief de (financiële) randvoorwaarden.

Doel

Het doel van deze notitie is inzicht geven in de toekomstige plannen van het Rijk ten aanzien van lokale media en deze te ondersteunen. De notitie gaat niet alleen over de lokale omroep maar over de lokale media in zijn geheel. We streven naar een gezonde en toekomstbestendige lokale publieke omroep die onafhankelijk en professioneel uitvoering geeft aan taken die horen bij een lokale publieke omroep of toekomstige streekomroep.

Prestatie

Naar aanleiding van uw opdracht geformuleerd in het initiatiefvoorstel “versterking lokale publieke omroep” van 19 juni 2024 ontvangt u bijgaande notitie mediabeleid. In deze notitie beschrijven wij de uitgangspunten van ons mediabeleid. Bij de totstandkoming van deze notitie spelen de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van de Mediawet een grote rol.

Voorgeschiedenis en context

De lokale omroep is regelmatig onderwerp van gesprek in de gemeenteraad. In de gemeenteraad wordt al jaren gesproken over de toekomst van de lokale omroep en het belang van het in stand houden van onafhankelijke lokale journalistiek. In het initiatiefvoorstel d.d. 19 juni 2024 ‘Versterking lokale publieke omroep’ vraagt de raad het college toekomstig mediabeleid te formuleren. De gemeenteraad wenst daarnaast dat in dit beleid – in samenspraak met de lokale publieke omroep - voorstellen worden gedaan voor een toekomstbestendige inrichting van de lokale omroep, inclusief de (financiële) randvoorwaarden.

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft een nieuwe mediawet in voorbereiding die de mediawet van 2008 gaat vervangen. Doel is versterking van de lokale publieke omroep door de vorming streekomroepen. Daarbij verschuift de bekostigingsplicht van gemeenten naar het Rijk. Met het nieuwe wetsvoorstel komt de gemeente meer op afstand te staan.

Veel is nog onduidelijk. Het kabinet Schoof lijkt het beleid van het vorige kabinet te willen voortzetten. Er zijn echter nog geen overgangsbepalingen en de nieuwe Mediawet is nog niet gepubliceerd. Ook de Raad van State heeft nog geen advies uitgebracht en de Tweede en Eerste kamer nemen naar verwachting pas in 2025 een definitief besluit. De wet is in principe op 1 januari 2026 van kracht maar 2026 wordt beschouwd als overgangsjaar. Per 1 januari 2027 dient het herziene stelsel in werking te treden.

Zoals het er nu naar uitziet gaat het stelsel, de financiering en de regelgeving rond lokale omroepen de komende jaren fors op de schop. We verwachten door de extra middelen en samenwerking in streekomroepen een grote kwaliteitsimpuls voor de lokale omroepen met veel meer aandacht voor de journalistieke taak van media als ‘waakhond’ van het gemeentebestuur. Wij zijn daar een groot voorstander van.

Overwegingen die hebben geleid tot het voorgestelde besluit

Bij de ontwikkeling naar een toekomstbestendige lokale omroep spelen de landelijke ontwikkelingen een grote rol. Onze lokale omroep dient in overleg met de andere lokale omroepen een nieuwe streekomroep naar eigen inzichten vorm te geven. Dat is een intensief proces dat op dit moment veel aandacht van de omroepbesturen vraagt. Tegen deze achtergrond willen wij in deze notitie geen al te strakke kaders en randvoorwaarden stellen. Dat past ook niet bij onze toekomstige rol. Wel geven wij de lokale omroep richtlijnen en aandachtspunten mee die wij voor de overgangsperiode tot 1 januari 2027 en daarna als onderdeel van de streekomroep van belang achten en kunnen bijdragen aan de versterking van de lokale dan wel streekomroep.

De notitie gaat niet alleen over de lokale omroep maar over de lokale media in zijn geheel. We willen de journalistieke basis van alle lokale media versterken en de mogelijkheid bieden voor de ontwikkeling van journalistiek talent en verdiepende onderzoeksjournalistiek. Bij de perspectiefnota 2026 stellen we voor vanaf 2027 €70.000

instandhoudingsbudget toe te voegen aan het Mediafonds (dekking uit mediabegroting), zodat de gemeenteraad een integrale afweging kan maken.

In de notitie geven wij ook aan dat het goed zou zijn als onze lokale media aansluiting zoeken bij de nieuwsbehoeften van jongeren. Om dit mogelijk te maken willen we na besluitvorming in de gemeenteraad in 2025 € 25.000 beschikbaar stellen aan het Mediafonds speciaal voor een pilot met dit doel.

Keuzemogelijkheden/alternatieven

In bijgaande notitie geven wij inzicht in de landelijke ontwikkelingen, inzicht in het huidige omroepbestel en inzicht in het toekomstige omroepbestel. Daarnaast geven wij op basis van een extern onderzoek naar het bereik van de lokale media onze visie op de lokale media. We geven enkele aandachtspunten weer die wij van belang achten voor de lokale omroep en de toekomstige streekomroep. Met name in de aandachtspunten en de randvoorwaarden zitten diverse keuzes.

Naar aanleiding van dit voorstel vragen we de lokale omroep een toekomstgericht plan voor te leggen. Daarbij rekening houdend met de vraag hoe de lokale inbedding en het meebewegen van het programmabeleid bepalend orgaan (PBO) kan worden vormgegeven. Daarnaast vragen we in het plan antwoord te geven op hoe het bereik wordt vergroot rekening houdend met de behoefte van de Amstelvener en hoe het bestuur van de streekomroep de journalistieke code en onafhankelijkheid gaat borgen van de lokale omroep en de toekomstige streekomroep.

Dat op termijn onze lokale omroep een beweging zal moeten maken naar een streekomroep lijkt gezien de voorgenomen plannen van het Rijk onvermijdelijk. Dat wij als gemeente met het nieuwe wetsvoorstel van het Rijk meer op afstand komen te staan waardoor de journalistieke taak van media als 'waakhond' van het gemeentebestuur en de gemeente wordt versterkt zijn wij groot voorstander van.

Participatie

Er is met de mediaraad, 1amstelveen en met de kwartiermaker van de Nederlandse Lokale Publieke Omroep gesproken. Verder is in het voortraject overleg gevoerd met de gemeenten die straks, als de plannen van het Rijk werkelijkheid worden, bediend worden door de streekomroep. De lokale media is een concept toegestuurd van de nu voorliggende notitie.

Hun reactie is samengevat hieronder weergegeven.

Reactie Mediaraad:

Naast enkele verduidelijkende vragen die zijn verwerkt in de voorliggende nota is de Mediaraad positief over de nota en de ontwikkeling van een streekomroep. Ook de focus op vrijwilligers en jongeren wordt positief ontvangen. De Mediaraad is enthousiast over de mogelijkheid om een pilot te starten en over het geld dat beschikbaar wordt gesteld voor het verbinden van jongeren met lokale media.

Reactie 1Amstelveen:

1Amstelveen is overwegend positief over de conceptnotitie mediabeleid. Ze hebben enkele opmerkingen en suggesties gedaan die wij, naar ons oordeel, hebben verwerkt in de nu voorliggende nota. 1Amstelveen en de toekomstige streekomroep staan voor onafhankelijke journalistiek. Ze geven aan dat een hoger subsidiebedrag niet zal resulteren in een minder onafhankelijke journalistieke opstelling. Ze waarderen de constructieve opstelling van de gemeente en het vertrouwen om zonder te strakke richtlijnen het traject naar de streekomroep voort te zetten. Ook zijn zij positief dat de gemeente duidelijk is over de financiële ondersteuning, hoewel

deze lager is dan zij hadden gevraagd. Zij hebben het rapport van O&S met aandacht gelezen en zien het, omdat 1Amstelveen een nieuwe fase is gestart, als een 0-meting. Ze willen ervoor waken dat elementen uit het rapport een eigen leven gaan leiden.

Amstelveens Nieuwsblad

Het Amstelveens Nieuwsblad is verheugd dat er een mogelijkheid voor structurele ondersteuning via het Mediafonds in het lokale mediabeleid wordt opgenomen.

Amstelveenblog

Amstelveenblog is minder enthousiast over de voorliggende notitie. Volgens Amstelveenblog zijn alle media die de inwoners van Amstelveen in de bus of op het scherm krijgen, op de een of andere manier gemeentegetrouw, omdat zij financieel afhankelijk van de gemeente zijn. Verder signaleert Amstelveenblog dat het communicatieteam van de gemeente als PR-machine in meerderheid is ten opzichte van de redacties van de lokale media.

Kanttekeningen en risico's

Op het moment van schrijven is er nog veel onduidelijk rondom de nieuwe Mediawet en de vorming van streekomroepen.

Financiën

Het vaststellen van deze notitie heeft geen directe financiële gevolgen. De huidige mediabegroting is €171.900.

Het richtsnoerbedrag voor 2025 is €1,62 per huishouden. Op basis van het richtsnoerbedrag zijn we in Amstelveen uitgekomen op een subsidie voor '1Amstelveen' van € 77.280 voor het jaar 2025 aangevuld met de € 70.000 instandhoudingsbudget conform het initiatiefvoorstel van de gemeenteraad. Daarmee betalen we €3,08 per huishouden in plaats van de €1,62 zoals geadviseerd door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Ook in 2026 ontvangt '1Amstelveen' het richtsnoerbedrag van het rijk plus €70.000 extra.

Wij hebben begrepen dat de mogelijke toekomstige streekomroep kan rekenen op een vast bedrag van circa € 375.000 per streek + de huidige richtsnoerbijdrage per gemeente. In de toekomstige streekomroep Amstelland komt dat neer op circa € 220.000 op basis van het richtsnoerbedrag van 2023 van € 1,53 per huishouden (in 2025 is dit richtsnoerbedrag € 1,62 per huishouden). Dit extra geld is bedoeld om de professionaliteit en onafhankelijkheid van lokale media te vergroten.

Naar aanleiding van bijgaande notitie vragen wij de gemeenteraad akkoord te gaan met een voorstel van de mediaraad om een pilot uit te werken voor een structurele versterking van de lokale media binnen het budget van het Mediafonds. Voor de jaren 2025 en 2026 is voor het Mediafonds budget beschikbaar gesteld in het uitvoeringsprogramma 2023-2026. Voor 2027 en daarna moet een integrale afweging plaatsvinden bij de perspectiefnota 2026.

Vervolgstappen

Uitvoering en procesplanning

Na besluitvorming in de gemeenteraad vragen wij 1Amstelveen, conform het initiatiefvoorstel, een toekomstgericht plan te ontwikkelen binnen de daarvoor gestelde kaders in deze notitie. Daarbij vragen we rekening te houden met de vraag hoe de lokale inbedding en het professionaliseren van het PBO kan worden vormgegeven. Daarnaast

vragen we in het plan antwoord te geven op hoe het bereik wordt vergroot rekening houdend met de behoefte van de Amstelvener, hoe het bestuur van de streekomroep de journalistieke code en onafhankelijkheid gaat borgen van de lokale omroep en de toekomstige streekomroep.

Evaluatie

Zodra wij het plan van de lokale omroep hebben ontvangen zullen wij dit met u delen. Wanneer wij meer weten over de wijziging van de Mediawet zullen wij u hierover informeren.

Duurzaamheidsaspecten

N.v.t.

Bijlagen

1. Notitie mediabeleid "van lokale omroep naar streekomroep".
2. Onderzoek lokale media gemeente Amstelveen, O&S gemeente Amsterdam

De secretaris,

Bert Winthorst

De voorzitter,

Tjapko Poppens

Dit document is elektronisch ondertekend. Zie de elektronische handtekening(en) rechtsboven op pagina 1.